

TTMP1001 Terveyskasvatuksen ja terveystiedon perusteet

Osa: Oppiaineen tavoitteet

Terveysosaamisen kehittäminen koulussa

Olli Paakkari

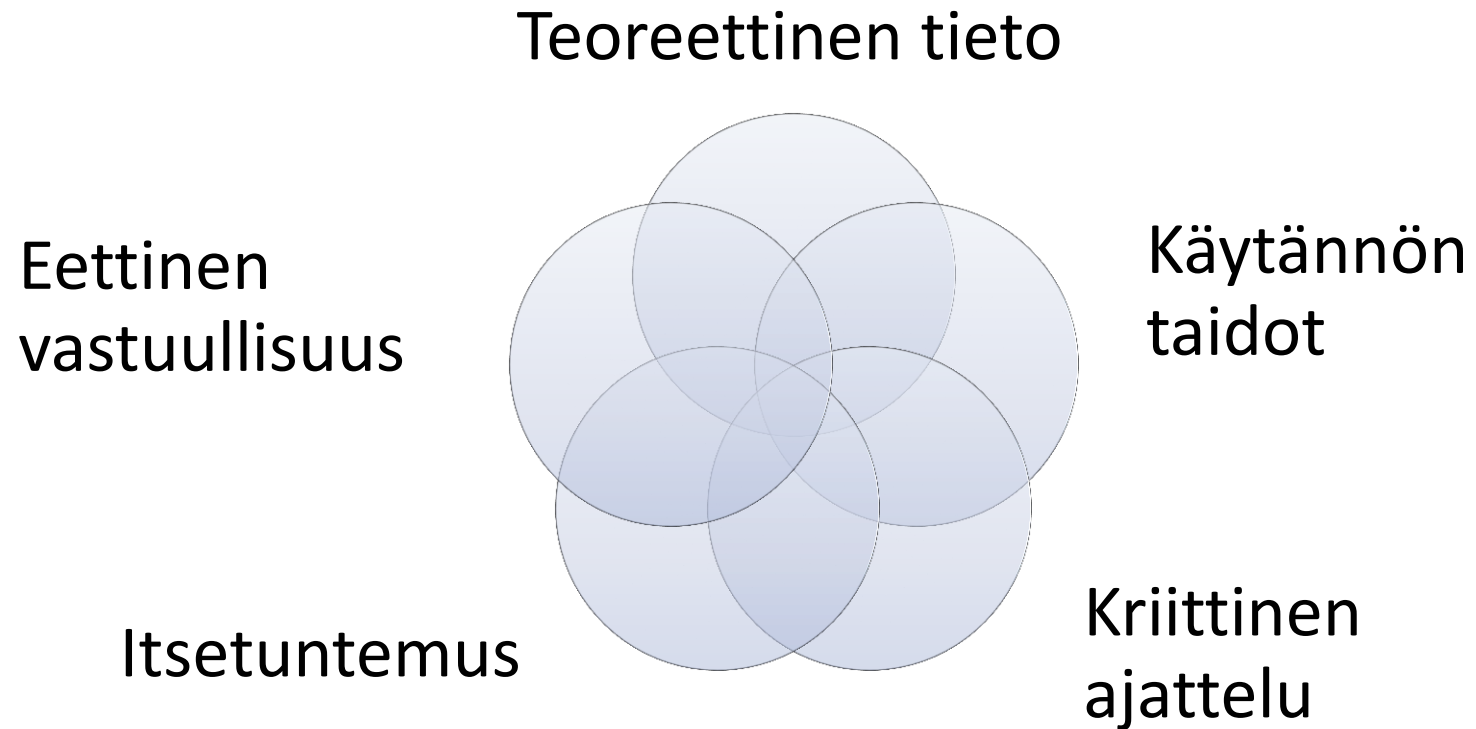
Jyväskylän yliopisto

Terveystieteiden laitos

Terveysosaaminen (health literacy)

- Terveystiedon opetuksen ydintavoite: oppilaiden terveysosaamisen kehittäminen
- Tarkoittaa mm. ihmisen valmiuksia tehdä tarkoituksenmukaisia terveyteen liittyviä päätöksiä sekä kykyä tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat oman ja muiden terveyden ylläpitämisen

Terveysosaaminen

Teoreettinen tieto (theoretical knowledge)

- Terveysaiheisiin liittyvät faktatiedot
- Kykyä toistaa, muistaa, listata, kuvata, nimetä...
- Luo perustaa muille osatekijöille

© Kansanterveyden keskus 2008

Käytännön taidot (practical knowledge)

- Terveysteen liittyvät taidot
- Kykyä käyttää teoreettista tietoa erilaisissa käytännön tilanteissa

© Kansanterveyden keskus 2008

Kriittinen ajattelu (critical thinking)

- Uteliaisuuden ja epäilyn herättäminen
- Kykyä arvioida ja arvottaa tietoa, argumentoida, päätellä, tehdä johtopäätöksiä, selvittää asioiden välisiä yhteyksiä/syy-seuraussuhteita, hahmottaa kokonaiskuvaa, luoda uutta
- Otteen saaminen tiedosta, asioiden ymmärtäminen

Itsetuntemus (self-awareness)

- Terveysasioiden liittäminen omaan elämään
- Kykyä itsensä tarkasteluun: omien ajatusten, tarpeiden, tunteiden, käyttäytymisen, kokemusten, asenteiden ja arvojen tiedostaminen ja arviointi
- Ymmärtää itseään oppijana: miten opin?
- Henkilökohtaisten merkitysten antaminen terveystiedoille

Ruokapäiväkirja

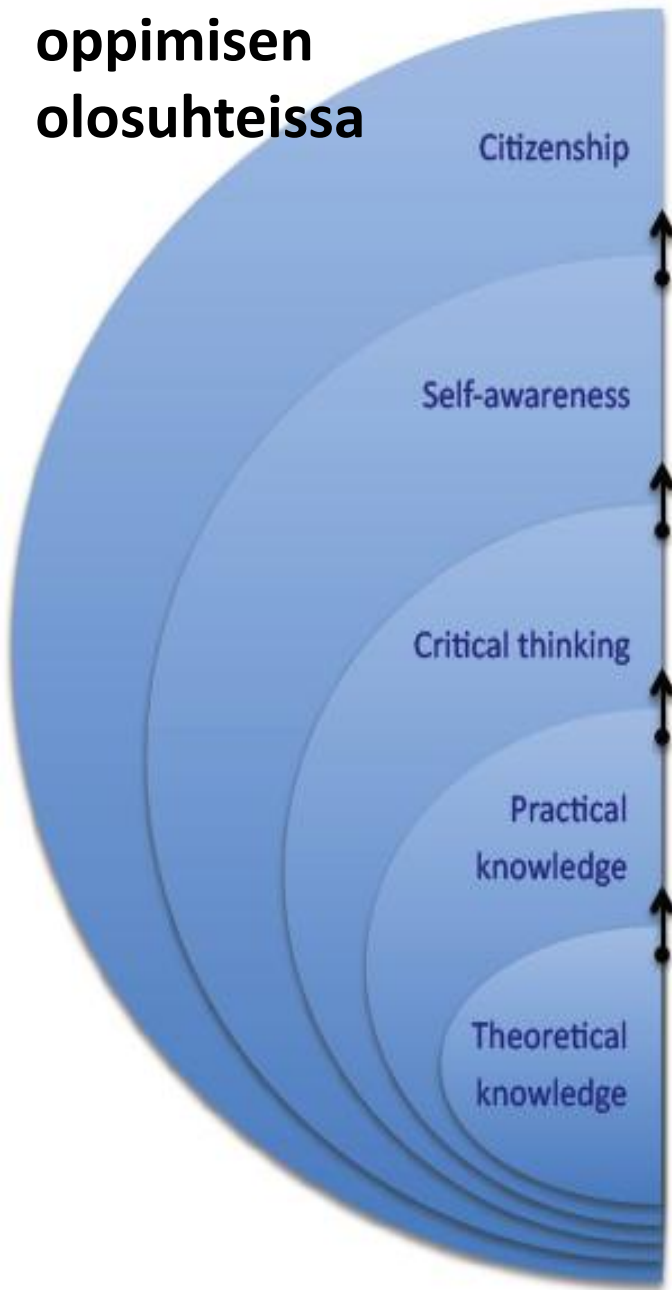
Eettinen vastuullisuus (citizenship)

- Omien oikeuksien ja vastuiden hahmottaminen
- Kykyä punnita asioiden seurauksia, tarpeellisuutta, hyödyllisyyttä: miten ajatukseni ja toimintani vaikuttaa itseeni, muihin ihmisiin ja ympäristöön?
- Kykyä viedä asioita eteenpäin, myös muiden puolesta
- **Vastuullinen toimijuus**

Muutoksia oppimisen olosuhteissa

Opettajan rooli

- Oppilas-/oppimis-keskeisyys

- Opettaja-/sisältö-keskeisyys

Oppilaan rooli

- Aktiivinen toimija, yhteinen tiedonrakentaminen

- Vastaanottava

Tiedon luonne

- Epävarmaa, monimutkaista, tulkinnallista

- Varmaa, yksiselitteistä

Learning objective	Teaching-learning methods
THEORETICAL KNOWLEDGE To memorize the main aspects, gain more information	• Receiving information from the teacher and from books • Activities focusing on rote-learning (e.g. tests) • Teacher-led discussions
PRACTICAL KNOWLEDGE To apply theoretical knowledge in practice	• Practical exercises • Role-play • Hands-on (practical) exams

Learning objective

CRITICAL THINKING

To have control over knowledge: to create links, to have new perspectives and to build up coherent pictures, to assess topics from various perspectives, to evaluate sources of knowledge

Teaching-learning methods

- Mind-mapping, concept-mapping
- Debating, round-table discussions
- Conflict situations, collective problem-solving
- Systematic analysis of texts and pictures
- Evaluating arguments
- Collaborative ranking and listing
- Student data-gathering and synthesis

Learning objective

Teaching-learning methods

SELF-AWARENESS

To reflect on health matters from the perspective of one's own life, to critically examine one's own thoughts and ways of behaving, to set learning goals and monitor learning processes

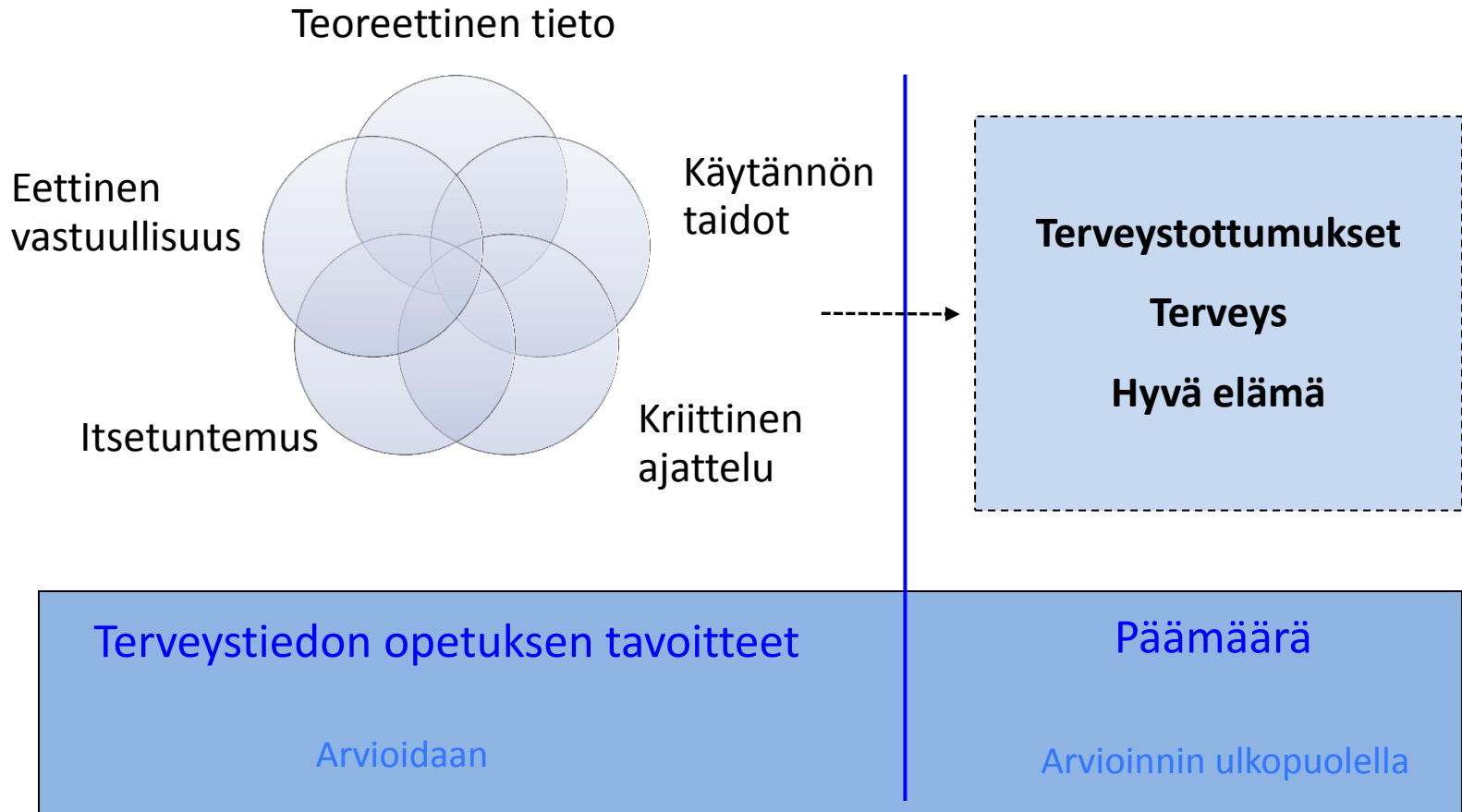
- Learning diaries
- Portfolios
- Self-evaluation

CITIZENSHIP

To evaluate the consequence of one's behaviour on others, to evaluate individually and collectively the appropriateness of various health issues for people in general (ethical reflection, collective reflection), to argue in favour of something

- Panel discussions
- Role-playing
- Dilemmas
- Projects
- Peer assessment
- Drama

Tavoite ja arviointi

Miksi terveysosaamista?

1/2

- Jokaisen kansalaisen perusoikeus: tietoa ja ymmärrystä itsestä, muista ja ympäröivästä maailmasta
- Valmistaa oppilaita tulevaisuuteen esimerkiksi vahvistaen ajattelutaitoja, kykyä yhteistyöhön ja ongelmanratkaisuun, tiedon hankkimiseen, arviointiin ja käyttöön, sosiaaliseen vastuullisuuteen

Miksi terveysosaamista?

2/2

- Yhteyttä ihmisten terveystottumuksiin, terveyteen ja hyvinvointiin sekä terveyseroihin
- Terveys on voimavara jonka varaan monet hyvinvoinnin ja hyvän elämän osatekijät rakentuvat
- Terveys luo perustan ihmisen toiminta- ja työkyvylle

Lähteet

- Abel, T. 2007. Cultural capital in health promotion. In D. V. McQueen & I. Kickbusch (Eds) Health and modernity. The role of theory in health promotion. New York: Springer, 43-73.
- Aira T, Tuominiemi A-M, Välimaa R, Villberg J & Kannas L. 2009. Terveystieto lukion opettajien kokemana – tuloksia opettajakyselystä. Teoksessa L Kannas , H Peltonen & T Aira (toim.) Elämää vai ylioppilastutkintoa varten – Lukion opettajien käsityksiä ja kokemuksia terveystiedon opetuksesta. Terveystiedon kehittämistutkimus osa II. Helsinki: Edita. 24-53.
- Allardt E. 1999. Filosofinen ja sosiologinen hyvää elämää koskeva keskustelu terveystutkimuksen kannalta. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti 36. 203—212.
- Bereiter, C. & Scardamalia, M. 1993. Surpassing ourselves —An inquiry into the nature and implications of expertise. Chicago: Open Court.
- Biggs, J. 1996. Enhancing teaching through constructive alignment. Higher Education 32, 347-364.
- Biggs, J. B. & Collis, K. F. 1982. Evaluating the quality of learning. New York: Academic Press.
- Brown S L, Teufel J A & Birch D A. 2007. Early adolescents perceptions on health and health literacy. Journal of School Health Vol.77 No. 1, 7—15.
- Connors, P. 2008. Assessing written evidence for critical thinking using an analytic rubric. Journal of Nutrition Education and Behavior 40 (3), 193-194.
- Grant, A. M., Franklin, J. & Langford, P. 2002. The self-reflection and insight scale: A new measure of private self-consciousness. Social Behavior and Personality 30 (8), 821-836.
- Ilmarinen J, Gould R, Järviskoski A & Järvisalo J. 2006. Työkyvyn moninaisuus. Teoksessa R Gould, J Ilmarinen, J Järvisalo & S Koskinen (toim.) Työkyvyn ulottuvuudet. Terveystutkimuksen tuloksia. Helsinki: Hakapaino. 17—34.
- Johnston, P., Woodside-Jiron, H. & Day, J. 2001. Teaching and learning literate epistemologies. Journal of Educational Psychology 93 (1), 223-233.
- Kannas L. 2005. Terveystieto oppiaineen pedagogisia lähtökohtia. Teoksessa H Peltonen & L Kannas (toim.) Terveystieto tutuksi – ensiapua terveystiedon opetukseen. Helsinki: Hakapaino. 9-36.
- Kickbush I. 2008. Health literacy: an essential skill for the twenty-first century. Health Education, Vol. 108 No. 2, 101—104.
- Lakin, L. & Littledyke, M. 2008. Health promoting school: integrated practices to develop critical thinking and healthy lifestyles through farming, growing and healthy eating. International Journal of Consumer Studies 32 (3), 253-259.
- Levin-Zamir D, Lemish D & Gofin R. 2011. Media Health Literacy (MHL): development and measurement of the concept among adolescents. Health Education Research Vol. 26 No. 2, 323—335.
- Lund, I. 2009. An exploration of self-awareness among shy people. Young 17 (4), 375-397.
- Paakkari, L., Tynjälä, P. & Kannas, L. 2010. Student teachers' ways of experiencing the teaching of health education. Studies in Higher Education 35 (8), 905-920.
- Paakkari, L. & Paakkari, O. 2012. Health literacy as a learning outcome in schools. Health Education 112; 2: 133-152.
- Paakkari, O. & Paakkari, L. 2012. Future directions. How to organize classroom practices to support the development of holistic health literacy. In R Marks (ed.) Health Literacy and School-based Education. Emerald.
- Paakkari O. 2009. Arviointi oppimisen tukena terveystiedon opetuksessa. Teoksessa E Jeronen, R Välimaa, H Tyrväinen & H Maijala (toim.) Terveystietoa oppimaan ja opettamaan. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino. 155-167.
- Sharif I & Blank A E. 2010. Relationship between child health literacy and body mass index in overweight children. Patient Education and Counseling 79, 43—48.
- Simovska, V. 2000. Exploring student participation within health education and health promoting schools. In B. B. Jensen, K. Schnack & V. Simovska (Eds) Critical environmental and health education. Copenhagen: The Danish University of Education, 29-43.
- Simovska, V. 2004. Student participation: a democratic education perspective— experience from the health-promoting schools in Macedonia. Health Education Research 19 (2), 198-207.
- Wagner T. 2008. Rigor redefined. Educational Leadership, Vol. 66 No. 2, 20—24.
- Zarcadoolas, C., Pleasant, A. & Greer, D. 2005. Understanding health literacy: an expanded model. Health Promotion International 20 (2), 195-203.